

A világhíró pincér

Kasza László monológja

Az interjút készítette és monológgá szerkesztette:

Hadas Miklós

Világhíró pincér voltam. Édesapámnak Kispesten egy melegkonyhás étterme volt, amit anyámmal együtt vezettek. Én ügyvédnek akartam tanulni, de édesapám 1936-ban azt mondta, hogy elmész pincértanulónak, egy-két évig dolgozol máshol, nézed a szakmát, nézed a dolgokat, visszajössz, és átveszed az üzletet. De közben meghalt, ugye, negyvenkétben, amikor tizennégy éves voltam. Akkor mentem el pincértanulónak. Utána az édesanyám vezette a vendéglőt. Volt benne egy söntés, egy étterem, ahol melegkonyha volt, egy rexasztal, kívül egy kuglipálya. Úgyhogy egy közepes méretű vendéglő volt. Alkalmazott nem is volt benne. Nem is nagyon kellett, mert négyen voltunk testvérek, három fiú és egy lány, és tulajdonképpen mi is be tudunk segíteni, ugye. Nagyon jól ment a vendéglő, hál' istennek. Közülük senki pincérnek nem ment, nem is akart menni, csak engem csináltak így, hogy az legyek. Én elmentem pincértanulónak három évig, közben lettem a vendéglátóipari mestervizsgát, aztán bejött egy katonasági téma, a behívó, el kellett menni. Ez negyvenkétben volt.

Végeredményben egy szegény házból származtunk Kispesten. Ezeket úgy hívták, hogy városi házak. A városi házakból nagyon sok kiemelkedő futballista emelkedett ki. Nyolcszor négy ilyen tömb volt, egy tömbben négyen laktunk. Annak idején úgy hívták ezeket, hogy városi házak. Szoba-konyhás lakások voltak, abban laktunk hatan, aztán később ötten. Ott lakott a Bozsik, a Puskás, a Cserjés, a Herédi, a Pósa, az Ulicska, meg sokan mások. Mi minden áldott nap ottan ugye a grundon együtt fociztunk. És amikor kellett menni a pályára vagy a meccsre, vagy mit tudom én, akkor fogtuk magunkat és mentünk. Szóval ilyen szempontból. Aztán, később ugye én is bekerültem a Kispesti Atlétikai Clubba. Úgy hívták, hogy KAC. Aztán onnan indultunk el. Később elmentem a SZAC-ba, a Szentlőrinci Atlétikai Clubhoz játszani, aztán meg az Egyetértésbe, a Marczibányi térre. Tulajdonképpen végig centerhálót, tehát középhátvédet játszottam, mind a három csapatban. Szegények voltunk, játszottunk, ide-oda mentünk, mászkáltunk, úgyhogy ilyen témák voltak. Nagyon jó kollektíva volt, akár a KAC-ban, akár a SZAC-ban, akár az Egyetértésben.

Jó barátságban voltunk, úgy a szülők, mint a gyerekek. Minden áldott nap reggeltől estig fociztunk. Amikor kellett a pályára menni, akkor pályára mentünk, odahaza ugye elkértük, elcsentük anyutól meg a nővéreinktől a harisnyát, és abból csináltunk rongylabdát. És akkor egész estig fociztunk, játszottunk. Mindenki fiatal volt, mindenki dumált, mindenki izélt, végeredményben a főnök, amikor a pályára mentünk, az Öcsinek az édesapja volt. Akkor ugye még úgy hívták őt, hogy Purczel Ferenc. Ő sokszor kijött, hogy már gyertek, mert – ezt most nem mondom ki – gyertek, mert szétrúgom a nem tudom mitekét, és akkor a pá-

lyára kellett menni, mert kezdődött a mérkőzés. Az Ócsinek az édesapja eléggé szigorú volt, az Ócsi meg egy olyan kicsapongó srác volt, mint ahogy mai napig is az. Mi úgy hívtuk és úgy hívták, hogy Sváb.

Persze, a Borszik Cucu meg az Ócsi azok annyira ismerték egymást, hogy kegyetlenül. Mind barátságban, meg mind akár ugye a játékokban is nagyon, nagyon is, úgyhogy le a kappalal előlük. Hát sajnos, hogy aztán a Cucu ugye korábban meghalt, hát ő volt képviselő is, meg az Ócsinek meg a Cucunak volt egy ilyen üzletük Kispesten az Üllői úton, meg a régi rendszerben, ilyen edényüzletük volt, kapták a Honvédelmi Minisztériumtól, vagy mit tudom én, az akkori kormánytól kapták ezt az üzletet. De nem sokáig volt, mert tönkrementek Kispesten. Az Ócsi bohém gyerek volt. Most is olyan. Most is olyan, hogy ha akár, mit tudom én, elmegyünk valahova, vagy akármire megyünk, nem szól először semmit, de utána aztán kimondja, amit akar, úgyhogy, nem volt ő egy olyan beképzelt, vagy nem tudom micsoda, és hallgatták rá. Ma is hallgatnak rá.

Mint mondtam már, az Egyetértésben játszottam a Marczibányi téren, és aztán ott az egyik vezető, aki tulajdonképpen az Egyetértésnek meg a szakszervezetnek volt egy ilyen görje, kiszűr engemet meg a barátomat, a Biczó Pistát, hogy úgy futballoztunk, ahogy kellett, és akkor azt mondta, hogy ti a sportot űzitek, ti a sportot szeretitek, és azt mondta, hogy ti akkor elmentek dolgozni a Margitszigeti Nagyszállóba. Hogy hogyan kerültem oda, meg mi, ez egy adottság volt. Most én nem akarok nagyképi lenni, de én meg a barátom, mi voltunk a sztárok. Mi úgy dolgoztunk, akár a sportolókak, akár a külföldi vendégekkel, akár a kormányfőkkel, akárkikkel, hogy mi ott voltunk, és mindig tisztán, rendezen, becsülettel dolgoztunk. Mi nem úgy voltunk sztárok, mint mondjuk az Ócsiké, hanem szakmai tudásban. Nagyon jó pincérek voltunk, és az ottani vezetőség bennünk bízott. Mi nem néztük ezt, meg nem néztük azt, hanem a munka, a tisztaság, a rend, a feyelem, a szakmai tudás, akármicsoda. Amikor pincértanuló voltam, megtanultam a szakmát. Hogy hogyan kellett szidolozni az ajtókilincseket, meg a mit tudom én mit szidolozni, utána dolgozni, utána iskolába menni, utána visszajönni megint a munkahelyre, pincében lent bort fejteni, szűri, deríteni, kiszolgálni. Hát ez az emberben benne maradt, és mi nem izéltünk, hogy csókolom, szervusz, meg mit tudom, engemet tegyéi oda. Semmi ilyen. Meg hát az én apám is eléggé szigorú volt, hal' istennek, mert megtanultam tőle azt, hogy rend, feyelem, tisztaság. Ezt belém vetett. Aztán később, amikor elkezdtem tanítani az ifjúságot, és én belejűk vertem, hogy rend, feyelem, tisztaság, szakma, sőtöbbi. Zsűrítást is lettem. Eleinte én csak egy kis izé voltam, egy kis tanuló-gyerek, aztán tulajdonképpen felfejlődtem. Meg hát egyrészt jó focista voltam, ezt nem tagadom, mert én a második csapatban nem játszottam, csak az első csapatban. Az Egyetértés a BLASZ egyben játszott, s ez a vezető láított bennünk olyan ambíciót, olyan törekvést, bizott bennünk, hogy akár a futball téren, akár a szakma téren meg fogjuk állni a helyünket egy kiváló helyen, egy Margitsziget nagyszállóban. Nem tudom ezt így másképp elmondani.

Az első időben nagyon nehéz volt megszokni, megmondom őszintén, mert olyan kiváló csúcsmemberek voltak ott. A csúcsvezető viszi a vendégeket a nagy sárga platóra? Ő viszi az akármilyen ételt a vendég elé? Én akkor csak néztem: hűha, hát ha a csúcsvezető így kiszolgál, akkor egy ilyen kis senki pincér? Annak mit kell csinálni? Hát akkor annak is ki kell szolgálni ám! Megtanulod kifizáim: ügyesség, akkor minden rendben. Ertesz engemet? Ezt mondta nekem a csúcsvezető. Meg is tanultuk. Két kollektívám mi voltunk az úgynevezett protokollbrigád, akik kiszolgálták az előkelő külföldi vendégeket csakúgy, mint a magyar labdarúgó- és labdarúgó-válogatott játékosait.

Sókan kérdeztek már tőlem, hogy milyen is a jó pincér. Hát először is, ugye, szeretni kell a szakmát. Meg kell tanulni a szakmát. A vendéget meg kell ismerni, a vendéget fogadni

kell, a vendéget tiltetni kell, a pincérmek tisztán, rendezen, becsületesen, józanul kell odamenni a vendég elé. Persze többféle vendég van. Régen is többféle volt, meg ma is. Régen is pesti vendégek jártak oda tulajdonképpen, meg ma is. A Margitszigeti Nagyszállónak két-cser fős kerthelyisége volt, egy étterme neki, volt egy halja neki, konyha, miúden, és minden vendéget bejöhett oda tulajdonképpen. Olcsó árak voltak. Úgy kellett kiszolgálni, úgy kellett vigyázni, hogy nem lehetett tudni, ki az a vendég. Nem az, hogy a félelem bérében kellett élni, nem, de hát aki nem úgy viselkedett, mint pincér, ahogy kellett, szervusz, holnap ki volt rúgva. Vagyis nem kirúgta volt, hanem megköszönték neki. Én senkit nem rúgtam ki tulajdonképpen, csak megköszöntem, hogy köszönöm szépen, holnap már nem kell jönnie. Miért nem kellett? Azért, mert nem aludta ki magát, nem volt tisztá, nem volt rendez, nem fogadta úgy a vendéget, nem illette, nem szolgáltá ki, nem tudta, miben kell tálatlanni azt az akármicsodát, nem tudta, hogy a konyhában volt, amit rendelni kellett, míg valami más már kérni kellett. Tudni kellett, hogy a készlet azért készelt el, mert az már készen van, a másikat meg rendelni kellett, frissen kellett sütni. Tehát rendelék egy bécsi szeletet, de kérek egy sertéspörköltet, mert az már készen van. Tehát ismerni kell tulajdonképpen a pincérnek a konyhát és az ital kiszolgálását is, mindent.

Tulajdonképpen amikor először jön a vendég, azt így kell kiszolgálni, hogy holnap is oda jöjjön, és ha a pincér nincs ott, akkor úgy ő kénytelen mással kiszolgáltatni magát. Ez nem izé, ezt bele kellett verni a pincérbe, akár kiségitő volt, akár stabil pincér volt, akárki volt, bele. Énbélem is belém verték tulajdonképpen, hogy a vendéget szeretni kell. Aztán ugye a vendégekben is nagyon sok változó felhőzet van ugye, mert az egyik így viselkedik, a másik úgy viselkedik. A Szigetre tulajdonképpen a pesti népi, aki arra járt, mind bejöhött, ha volt hely. Ha volt hely, ki kellett szolgálni. Hát ott én csináltam egy érvágást tulajdonképpen, mert a kerthelyiség ugye kétezer személyes volt, és akkor a konyhátotl odáig egy negyed kilométer volt az a place, és innen oda vitte az ember a pörköltet, aztán egyszer csak kitalálam a legmagasabb hadúrnam – nevet nem mondok –, hogy ez így nem megy. Meg kell oldani, ugye. Ott volt a táncplacc, ott volt a két ponyva, ugye – ma is majdnem ugyanígy van –, és akkor azt mondtam, hogy ott a táncplacc, ott van az egyik fele a ponyvának, itt van a másik fele a ponyvának, itt kell csinálni egy éttermet, kint a teraszon. Éttermet, fehér abroszral. Hát, hogyha ezt te meg tudod oldani – mondták az ízszerk –, akkor mi fizetünk neked. Jó, mert – aszondták –, hogy akkor a vendégek nem ülnek át oda, mert mondjuk, mit tudom én, Szeret a másik helyen ülni, s ne higgyem, hogy majd át fog ülni, ha nem ebédel. De, hála istennek, megoldottam. Jött is a göré oda, két napig nem jött oda, de amikor már ezt megoldottam, akkor végeredményben két tapsoltak, ugye, hogy meg lehetett oldani ezt a témát. Én megoldottam. Beállítottam olyan stabil pincéreket, akik fehér abrosz, ugye, ruha, szalvéta, sőtöbbi. Ebédelni tetszik parancsolni? Nem? Akkor tessék, át oda! De én tegnap itt ültem. Elnézést kérek szépen, hát most sajnos ez az új rend, új rendszer, így alakították ki. Tetszik látni, ez fehér abrosz, az meg szines abrosz. Most a kerthelyiségről beszéltek. És meg lett oléva. Nehéz volt, kérétek állandóan a főnököt, meg mit tudom én, hát jó, kérjék, hát most akkor mi van? Meg lett magyarizva nekik.

És, ahogy ugye már mondtam, hogy szeretem a sportolókat, mai napig is szeretem őket. Én rengeteg sok egyesülettel szolgáltam ki a Szigeten is. Akár a Zúpest, az Újpest, az MTK, a Pécs, a Szeged, a Kispeszt, sőtöbbi, ezek mind oda jártak, ott volt a rejtkehelyük. A magyar labdarúgó-válogatottak ott volt a rejtkehelye, és a rejtkehelyre jött akár az odzó, akár a sportminiszter, aki akkor volt, én tudom ki volt, de most nem akarom mondani a nevé, ugye, mert az is ott volt, meg a Sebes Guszti mint edző, ugye, és azok követelték tulajdonképpen, hogyha van egy rendezvény, akkor ez a két pincér szolgálja ki őket. Mármint én

meg a barátom. Mindkettőnk szülei vendéglők voltak, és mind a ketten, ezt most hadd mondjam, Újpest-szurkolók voltak. Én Rákospalotán születtem tulajdonképpen. De az édesapám már Kispesten nőtt fel. Nagyon sok ismerősöm van nekem az Újpesten is. Most is. Akár a Göröcs, a Bene, a Zánbó, a Várhídi Pali, nem a fia, a Péter, hanem a Pali. Meg a Szusza, Szusza Feri, persze! Ezek, hogyha kimegyek a pályára, mert ki szoktam járni, akkor ezek mindig mondják: mi van veled, te csibész? Emlékszel, amikor még oda jártunk a Szigetre, vagy a Hotel Ifjúságba, és tunkolunk? Mert hogy volt a bakonyi sertiérborda, a szőcs tunkolása, vagy pórkölt. Stikiben csinálták, ez ebéd után stíki téma volt, mert volt rajta egy kis limonádé is, úgyhogy szóval ilyen dolgok, és én nagyon sok ilyeneket megvendégeltem akár a Szigeten, akár a Hotel Ifjúságban.

Akármielyen VIT-re vagy fesztiválra, vagy olimpiára mentem, akkor mindig Tatáról indultunk tulajdonképpen el. Minket szerettek, mert mi alkalmazkodtunk. Nem nyultuk elnézést kérek, hogy így mondom, nem nyultuk egynek se, de szerettek a srácokat. Szeretjük a sportolókat, és kiszolgáltuk őket. Nem különlegességgel. Bár volt egy kis ilyen háttér, egy kis tunkolás, az volt, de máskülönből semmi. Tehát a sportolók bejöttek az ofiszba, a konyhába nem mehetett be senki se, csak az ofiszba, mindenhol van egy ilyen ofisz, az a pincérnek a pihenőhelyük, és akkor ottan az ember kivitte a kaját, a másik meg figyelte, hogy nem jön-e az edző, a másodéző, vagy az orvos. Mert hogy volt a reggeli, ebéd, vacsora szigoriaton meg volt nekik szabva. Ezek akkor olyan stíki dolgok voltak. Hű, a Szusza Feri hogy imádott ilyen tunkolásokban részt venni! Így akár a Puskás Ócsi, a Kotász Ócsi, vagy akárki, nem tudom! Nekem rengeteg sok ismerősöm van mai napig is a sportegyesületeknél, a játékosoknál. A Kotász Ócsi, az is nagy játékos volt, meg hát a Szusza is egy nagyogó futballista volt. A Szusza zseniális volt énszerintem. Nem volt itten íze, vita. Cukkolás volt, hogy menj a ízbe, mit tudom én, ugye, mondták ennek, mondták annak, de nem volt itten íze tulajdonképpen. Legalábbis én így gondolom. Mindegyik vagy játékos volt, persze. Most én nem akarom az Ócsit fölmagasztalni, de ő mégiscsak nagyon kiemelkedik a sorból, mert akár ott volt a Hidegkuti is, vagy a másik is, szóval, de mégiscsak ő volt a legnagyobb.

Pincérként megismertem a magyar olimpiikonokat. A sportolók nagyon szerényen viselkedtek, nem voltak extra igényeik, de ha valakinek a napi menü mellett még volt valami külön kérés, azt mindig teljesítették. Így például a kalapácsvető Németh Imre mindennap megkapta a maga burgonyapürét. É de a Zakariás Józsi is a káposztás cvekedlit, vagy a Puskás Ócsi a bablevest. A három olimpián kívül még részt vettem nyolc Világifjúsági Találkón, az első 1949-ben itthon, Budapesten volt, de aztán ott voltam Bukarestben, Varsóban, Moszkvában, Szófiában, Berlinben, Havannában is. Ezen kívül többször dolgoztam a lipcsei vásárokon, de jártam már vendégléte néhányszor Párizsban is, ahova olyan ott élő magyarok hívtak meg, akiket a Szigeten vagy az Ifjúság Hotelban kiszolgáltam. Így akarták viszontozni azt a vendégszeretetet, figyelmességet, amit Budapesten kaptak tőlem.

Helsinki volt a legszébb és a legjobb. Tatáról indultunk, aztán repülővel mentünk. A gazdasági rész, ugye, előbb elment, így hát a konyha meg az étterem is előbb elment. Meccsekre is jártam, meccseket néztem, hát úgy-ahogy beosztottak az éttermet, meg a konyhával megbeszéltekt, hogy most elmehtünk, a kocsi elvitt, visszajött, ragyogó élmény volt az a tizenhat arany. Emlékszem, a Korondi Margit, a tornász nő szerezte tulajdonképpen az első aranyat, aztán jöttek a többiek is. És ugye akkor, amikor valamelyik nyert, kapott egy tortát, egy ünnepi tortát kapott, meg ugye hát egész nap a reggeli, az ebéd, a vacsora az természetes volt. Ez így nagyon szép volt. Helsinki nagyon szép volt. Melbourne is nagyon szép volt.

Hát persze megfigyelni megfigyelték, mindenkit megfigyelték. Nem tudom, de ez nem volt olyan, ahogy ma gondolják, olyan borzasztó, azért úgy át lehetett élni. Amikor a helsin-

ki olimpiára kikerültünk, akkor még ugye, akinek vendéglője volt, tehát akinek maszekok voltak a szülei, vagy mit tudom én mi, később tudtam meg, hogy annyira nyomoztak utánam, hogy a szomszédoknak arra meg erre, meg mit tudom én... Erdeklődtek, hogy jé, ez az iksz, ipszilón, ez hogy viselkedik itt, meg mit tudom én, szóval hogy mit csinál, hogyan lett. Szóval az már olyan íze volt. Engem egyáltalán nem kérdezték meg, hogy miképpen meg hogyan, azt is csak később tudtam meg a szomszédoktól, hogy nyomoztak utánam. Nem baj, hát hadd nyomozzanak! És végül is a szomszédok nem mondtak semmi olyasmit. Megkaptam az OTSH-tól a behívó parancsot, hogy Tatára ekkor és ekkor kell menni, formaruha ez, formaruha ez. Ugyanazt kaptuk, mint akármelyik sportoló. Figyelem volt és rend. Nekem a főnököm, most nem monok nevet, egy szakács volt a konyhában, ő volt ott a göré, és azonkívül őneki a főnöke az OTSH-nak a minisztere, meg a gazdasági. Akkor kimondom: Hegyi Gyula volt ott, a Kutás István volt ott, akkor a Csanádi Arpi volt, a Sebes Gusztáv, Mándi Gyula. Ezek voltak. De ezek nekünk nem dirágláltak.

Tulajdonképpen minden áldott napra meg volt szabva, hogy mi a reggeli, ebéd, meg a vacsora. Az meg lett beszélvé a gazdasági vezetővel. Mindegyik sportoló ugyanazt ette. Aztán persze ilyen különleges igények voltak, az stikiben ment, de azt nem csináltuk, hogy most valakinek nem tetszik a rántott csirke, mert paprikás krumplit kér, ilyen nem volt. Ez a bizonyos kis igény, amire ugye céloztam, az volt. Háromszázötvenen mentünk, a kajak-kenu-sok azok vidéken voltak, mert ott volt a víz ugye, a vívők meg este meg éjjel versenyeztek vagy tréningeztek, s későn jöttek haza, meg ilyen dolgok persze voltak. És mi csak ketten voltunk pincérek, és nekünk kellett szolgálni őket, akár a reggelivel, az ebéddel, a vacsorával. Tehát reggeltől hajnalig dolgoztunk. És amikor például hazajöttek a vívők, ugye, kopogtak, hogy ne haragudjál, csak egy üveg ásványvizet adjál. Jó, adok. Vagy mit tudom én. És akkor ezen kívül még voltak az egyesületek, a labdarúgástól kezdve, a vívőkén át. Ott volt a protokoll. Vagy a sportminiszter meghívta az ottani sportminisztert meg a többi diplomátokat. És akkor voltak ezek a díszebédek meg díszvacsorák. És azt is mi csináltuk. Szakácsból három volt. Csoda, hogy börtük. Leállítottuk magunkat, ugye nem volt szabad inni, hát ha valaki iszik, akkor, most mondjuk így ilyen szempontból, az nem bírja. Mi bírtuk. Én hát! istennek bírtam, és alig vártam, hogy jövő hónapban vagy egy év múlva megint menjek. De én nem mentem oda, így el kértjem.

Megmondom öszintén, jobban kerestem Helsinkiben, mint a Szigeten. A Szigetről kiléért ugye az OTSH erre a két hónapra, és akkor ók fizettek. A Szigeten erre az ottani igazgató azt mondta, amikor a barátommal együtt megkaptam a behívót az olimpiára: ide figyeljenek! Válasszanak: Helsinigi vagy a Maritzsgeri Nagyszálló? Kijött velünk a huszonhatos buszhoz. Ez ott történt. Mi mind a ketten mindjárt azt mondtuk: Helsinigi! Akkor ide többet vissza nem jönnék! Tültárgyaltuk: nem jövünk vissza! Kimentünk Helsinkibe, s ugye a repülő jött-ment. Egyszer csak megdudtuk, hogy az igazgatót leváltották. Gondolom, nem ezért, vagy hát mit tudom én. De nem ezért váltották le.

Tehát mi annyira jól dolgoztunk – öndicsérlek büdös, ugye –, mi nem voltunk gorombák, nem voltak szemtelenekek, játszottunk velük, például akár a Papp Lacival úgy vicceltünk, hogy odamentünk, de ezt nem mondom ki: mi a f...-t akarsz? Csak így játékból ízelünk. Na, mert hagyjál, mi ketten vagyunk ám, vigyázz! Ő is mindig benne volt az ilyen hülyeségekben. Hát ilyen játékosok voltak. Nem voltak ezek igényesek. Megették azt, amit kaptak. Soha nem volt semmi olyan gorombaság közöttük, legalábbis én nem tapasztaltam. Hogy mit tudom én, néha hallottunk valamit, mert ugye a pincér azért lát, a pincér azért hall, de nem szó semmit, ugye. Világos. Hát a pincérnek tulajdonképpen az a feladata. Az mindent lát, mindent hall, mindent tud, de nem beszél senkinek semmiről se, meg hasonló dolgok.

Melbourne-be is Tatáról indultunk, Ogesszágig repülővel, onnét hajóval. Ugyanazt az egyenruhát kaptam, mint a Papp Laci. Mindenki egyforma volt. És a felvonuláson, a nyitótűnepségen, ha akartam, mentem, ha nem akartam, nem mentem. Én persze mentem, minden alkalommal. És amikor zárás volt, akkor is mentem. Ogesszábban bepakolták a kajákat, az autóbuzsát, a személykocsit, a nyersanyagot, a kaják-kenunak a felszerelési tárgyait, hát ott voltak a németek, a bolgárok, mit tudom én, mi, szerkésztárs személyes hajó volt, Grúzia, az volt a neve, és akkor egy hónapig utaztunk. Le a Fekete-tengeren, Földközi-tengeren, az Egyenlítőn keresztül, minden, ugye. Az egy külön szalm volt. A sportlók repülővel mentek. De volt, aki gyalog ment ki Prágába, vagyis nem gyalog, mit tudom én, kocsival vagy mivel. Két repülővel jöttek Melbourne-be. Mi már akkor ott voltunk.

Tulajdonképpen, ami a legveszélyesebb volt, az a Csendes-óceán. De ott én nem dolgoztam a hajón, hanem mint vendég voltam, ugyanúgy, mint az orvos vagy alkárcsoda. Mindenki külön lakott egy kabinban. Most legyek guszztalannak? Minden kijött, még a szovjet matrózokból is, és az ottani kórházban fektüd egy-kettő. A Csendes-óceán az egy nem olyan sima ügy, ugye? Megy, megy a hajó, aztán esik ám, mint a rosszbe. Hatalmas hullámok. Ugy-hogy veszélyes volt, de aztán odaértünk az Egyenlítőhöz, tűnepség volt, nagyon szép idő volt, két étterem volt, szalonn, teniszpálya, uszoda, minden, ami csak létezik, minden volt rajta. Akkor, amikor elindultunk onnan, még előtte a kapitány ugye beszél, akkor tűnepsé-lyesen kiszolgálják az embert itallal, még nem tudom, mivel, és akkor aztán jönnek a fecskendők, és akkor ott a medence körül, ugye, akármilyen ruhában volt, vagy váratlanul beledobták, vagy az izével, a slaggal lefrocskölték. Én is belestemem, úgyhogy, na mindegy, nem téma. És akkor ott kaptok az ember egy ilyen emléklapot, hogy átlépte az Egyenlítőt, és akkor ment tovább.

November hetedikén érkezünk meg Melbourne-be, nagyon rendesek voltak az ottani magyarok, nagyon szépen és jól fogadtak bennünket, igaz, először azt hitték, hogy mi vagyunk a szovjetek, mert mi bordó melegítőben voltunk. Nagyon kellemesek voltak, nagyon udvariasak voltak, megajándékoztak bennünket. Nagyon rendesek voltak. Hát aztán visszafele már nem hajóval jöttem, hanem repülővel, mert negyvennyolcan díszadáltak, ott maradtak, ugye. A sportelnök hiába mondta azt, hogy ne menjetek el, maradjatok, satöbbi... Október huszonegyedikén a tengeren közvetítették tulajdonképpen, hogy mi történt Magyarországon. Meg képekkel, minden, de ott már adták az izét, a csepeli témától kezdve, mindent adtak. Hogy felakasztották a mit tudom én kicsodát. Ott sugározták. Mindent látnak. Aztán bemonadták ezt meg azt, október huszonegyedikén.

Hát, megmondom őszintén, a vizilabdások, amikor vége volt az olimpiának, tulajdonképpen hívták, hogy menjünk Amerikába. Majd te ottan kiszolgálás bennünket, pincér leszel, mindenki ugye sportol, úgy mint itt, csak kisebb létszámban. Először azt mondtam: igen. Aztán, másnap már nem megyek. Erre mondták az iksz: miért nem? Hát azért, mert titeket ugye elvisznek, kivessznek a sorból, ajnároznak, én meg ott maradok faképen mint pincér. Kit szolgáljak akkor ki? Magamat? És akkor így nem mentem. Visszajöttem. Na, az is egy külön szám volt, mert ugye a repülőre annyi ajándék meg annyi alkárcsoda ugye nem fér, ezért hajóra tettük, ugye. Hát ezt én a mai napig is várom. Hát, elmentek Szibériába, mert valahol elcsírtették őket, vagy mit tudom én, mi történt velük. Mai napig is várom a feladott, odaadott ajándékokat meg csomagokat, meg nem tudom kicsodákat. Akár legyen csokoládé, akár legyen ital, akár legyen egy ottani emlék, mit tudom én.

Ausztráliában, tulajdonképpen, magyarul megmondva, mindenki izgult az ithoni témával kapcsolatban, hogy mi van itten, mi van ottan, ugye és a sportra is kihatót. Mert mennyi arany lett? Nem is tudom, mennyi. Tizenegy arany lett, azt hiszem. Vagy kilenc?

Nem, tizenegy! És hát mindenki arra gondolt, hogy mi van odahaza. Hát ugye azért megnyugtatták, hogy nincsen semmi probléma, vagy telefonon beszéltek, vagy mit tudom én. A feleségem egy rokonának ott Melbourne-ben volt egy kis magyar csárdája. Ezek a rokonok azt mondták, hogy maradjak ottan, segítsek nekik ebben a csárdában, aztán kihozták a feleségemet meg a gyereket Londonon keresztül. Ááá! Tudjátok mit? Én Kispeseten akarok meghalni. Ezt mondtam nekik. Kész. Jó napot! Visszajöttem.

Amikor jöttünk visszafele, nagyon jó utunk volt repülővel, leszálltunk Karacsiban. Kétféle Karacsi van, az egyik guszztalannak, szennyes, a másik Karacsi meg a tengerpart. Aztán a tengerparton, lát akkor már egyedül voltam pincér, mert a másik nem jött, megvendégelt bennünket a Nemzetközi Olimpiai Bizottság ottani tagjai. Nagyon jól éreztük magunkat, megvendégelték bennünket, háziútnak, pihenőt, átmentünk Szingapúrba, aztán Új-Delhi, aztán már repülővel jöttünk haza. Ez decemberben volt. Jött az egész csapat. Aki jött. Hát a negyvennyolc nem állt, mert azok ott maradtak. De azokból is egy csomó visszajött végeredményben, mert ajándékot vagy meddig volt az amnesztiya, hogy ha valaki addig hazajön, akkor nincsen semmi bántódása. Nem kellett nekem, nem érdekelt. És akkor nagyon jól éreztük magunkat ott is, itt is, nagyon kedvesek voltak az ottani magyarok tényleg, le a kappal előttük.

Hát, itthon eléggé kemény időszak volt az, de átvészeltük. Kénytelenek voltunk átvészeln. Az tűnepség megvolt, az volt a lényeg, a fogadás megvolt, akkor hazamentünk, és dolgoztunk tovább. Egy-két hét múlva, rögtön januárban elkezdtem dolgozni. Nem törődtem a politikával. Én a dolagnak az a részét nem tudom. A kollégáim is maradtak. Nem volt semmi különös. Nem tűnpeletem, nem jutalmazták, csak üdvözöltek, gratuláltak, aztán kész, semmi, ennyi volt az egész. Folytattam a munkát tovább. Aztán 1965. október 28-án bezártam, és utána elmentem a Margitszigeti Nagyszállóba. Mert előtte volt az a nagy árvíz, ami ugye elöntötte az egész Szigetet. Akkor én voltam a csúcsvezető és a megbízott igazgató, mert a többiek fokozatosan elhaltak, és mert a hivatalos igazgató a tihanyi motelban dolgozott nyáron és ősszel, a végézigazgató meg otthon volt a lakásában, Budapestben. Én voltam akkor a csúcsvezető, én voltam a megbízott igazgató. Az árvízbe belestünk, bent ragadtunk a Szigeten tizenöt nap, nem tudtuk kijönni. Nem volt se telefon, se villany, se rádió, se semmi. Hiába üzentünk a Dunán az illetékesekkel, hogy küldjenek a Béké Szállóba valami kis menásztit ugye, kis ennivallót, mai napig is jön, amit küldtek. Nem kaptunk segítséget, és akkor ugye a pincér elöntötte, meg a terasz elöntötte a viz, az étteremben is feljött egy csomó víz, vártuk azt, hogy mikor dől össze a Sziget. Nem kaptunk se kaját, semmit, feléltük azt, ami ott volt.

Aztán átmentem a Palace Szállóba, ott voltam három hónapig mint vezető, de hát ott volt egy vezető, én csak egy másodrangú vezető voltam, hát ugye két dudás egy csárdába nem fér be. Aztán akkor megkeresett engem tulajdonképpen a Hotel Ifjúságnak az igazgatója. Nem ismertem, azt sem tudtam, hogy hol a Hotel Ifjúság, fogalmam sem volt, és akkor mondták, hogy kell oda egy csúcsvezető. 1966. április elsején beléptem oda, és húsz évig ott dolgoztam, mint csúcsvezető. 1987-től jöttem nyugdíjba.

Közben voltam a moszkvai olimpián is. A többi olimpia kimaradt, mert azokra nem vettek pincért, mert önkiszolgálói rendszer volt, tehát ahhoz elég volt az akkori két séf, aki megcsinálta a kaját, ugye. Voltam Kubában a VIT-en, hetvennyolcban, s ott is az ottani kubai pincérek voltak a fővezérek, de én is ott voltam, és ott ugye egyedül csináltam ezt. És Havannában, az ottani KISZ Központi Bizottságnak a főtájkára hajnali fél négykor jött ellenőrizni. Hát egyszer csak jött, hogy jó reggelt kívánok, mi újság? Hogy mikor fektüdtem le? Jött ellenőrizni vagy reggelizni, vagy mi a fene. Valamit akar enni. Mit tudom én. Ka-

pott egy kis emnivalót, szendvicset. Nem azt mondta, hogy ő az ellenőr, hanem csak úgy körbejárta a mit tudom én mit. Aztán jártam meg VII-en Bukarestben, Szófiában, meg Varsóban is. Ezek is pont ugyanazok voltak, mint az olimpiák, csak kisebbben. Csak a neve volt kisebb. Ugyanazzal a háromszázas létszámmal ment mindig a csapat.

Hiába volt fent az Ifjúság Szálló a Rózsadombon, a Margitszigeti Nagyszálló tulajdonképpen egy kulturális, elegendő hely volt hozzá képest. Mára már megszűnt mint Hotel Ifjúság. De azért az is nagyon jó volt. Nagyon sok ilyen sportolót, vezető vendégeket, akár a Csanádi Árpád közlekedési minisztert, akár a Münnich Ferencet – ez a Csanádi Árpád, a közlekedési miniszter az nem ugyanaz volt, mint az Arpi, a focista –, nagyon sok ilyen kiszolgáltam. Akár a labdarúgó-csapatokat, a Vátsást, hogy ne mondjak mást. Ezeket én mind áhívtam, illetve jöttek maguktól a Hotel Ifjúságba mint edzőtáborba. A Hotel Ifjúság, a KISZ Központi Bizottságnak volt a szállodája. Rengeteg sok fogadás volt ott. Belül, kívül, vidéken, külföldön, a Parlamentben. Hadd ne mondjam, többet voltam a Parlamentben, mint odahaza.

Mint csúcsezetős is, hát én nem szégyelltem, a vendéget kiszolgáltam, pedig az egészek én voltam a feje. Rengeteg sok rendezvény, kiszállás volt, amikor vinni kellett mindent, a tányért, poharat, evőeszközt, szalvétát, az ételt, tehát mindent, mindent vinni kellett. Ott komoly ellenőrzés volt, mert a tisztiorvosok ugye, akár a Szigeten, akár a Hotel Ifjúságban, ellenőrizték, hogy mit tudom én, mi a jó, mi a téma. Hát szóval ez nagyon kimerítő volt, de nagyon szerettem ott is dolgozni. Kegyetlen sok, kegyetlen nagy munka volt. A Szigeten is rengeteg sok rendezvény volt, fogadás volt, minden volt, de itt, a Hotel Ifjúságban még több volt, nagyon. Rengeteg fogadás. Ezek rendes, kulturális fogadások voltak, herendivel, brüsszelei pohárral, ott aranyozott evőeszköz is, a Szigeten is, a Hotel Ifjúságban is, persze ezt nem mindenki kapta, csak a bizonyos magasabb fejek. A sportolók a megrendelt menüt kapták. Odajött az edző vagy a gyűrő, és akkor megrendelte. Tulajdonképpen meg volt beszélve, hogy most itt laktok a szállodában, ez a reggeli, ebéd, vacsora.

Az állófogadson hidegtálak vannak, ugye, ilyen-olyan, ha netán van meleg étel, ugye, az toltótt, toltótt káposzta, pórkólt, meg ilyenek. A büféasztalnál fő vannak rakva a tányérok, az evőeszközök, a szalvéták, külön italosztán van ugye, ott az ital, aztán csapalás. Amikor bejön a vendég, akkor az aperitifet a pincér kínálja a vendégeket állva, és akkor elkezdődik a fogadás, és minden vendég oda megy, hacsak nem a magasságos kormány jön. Van nagyobb meg van kisebb protokoll. Jöttek a Kádárék is, persze. Persze nem ők rendelték meg, hát aki megrendelte, az megrendelte, ezek bejöttek, és akkor semmi. Ők bejöttek mint vendégek. Én megmondom ösziénten, Kádár János egy ilyen egyszerű ember volt, az azt mondta azt se, hogy bé, azt se, hogy bá. Ez van, ezek vagy nem ezek, akkor nem eszek. Nem kérek. De evett, evett. Mindig evett. Mindig. Ős evett, a másik is evett. Nagyon rendesek voltak. Ilyen helyen nincs az, hogy most leiszom magamat. Jó, hát a Dobi papával előfordult, ő a másik utcában volt, nem ilyen helyen, az megint más, azt én nem tudom. Megvolt nekik az a bizonyos protokollár is izéjűk, ott, ahol laktak, vagy ahol dolgoztak. Rendesek voltak. Az én szememben mind nagyon rendesek voltak. Ahogy most, ez a kormány, illetve nem ez a kormány, az a kormány, az Antall- is, meg a Horn-kormány is, ugye ott voltak, és hát azokat is, mint pincérek, ugye kiszolgáltuk. Nem volt az se senki se olyan úgy, aki azt mondta volna, hogy ezt miért hozta ide, vagy nekem inkább azt hozza. Ami meg volt rendelkezve, azt ették vagy nem ették. Mind nagyon rendesek és udvariasak voltak. Nagyon sokat dolgoztunk a Kálvin téren is, a Március tizenötödike téren is, amikor voltak ezek a március tizenötödiki fogadások, a nemzeti ünnep, meg minden, ott ugye belül, a belső helyiségben, bent a Nemzeti Múzeumban. Előtte, közben, végén, ugye, fogadások. Protokoll is, kis hi-

degtálak voltak, italok voltak, Antall József is ott volt ugye, hát ő volt ottan a vezérgazdátok korábban, a Nemzeti Múzeumban. Ezeket is, ugye, mind kiszolgáltam. Voltunk a Városligetben is, ugye, amikor volt a május elseje.

Követségeken is dolgoztam. Most már végezen mondom, a dítumot pontosan nem is tudom. Az amerikai rezidencián, ott főnt a libegőnél, ugye kerekasztal van. Nem ilyen kicsi, hanem nagy, kerek asztal, hatan-nyolcan ültek egy ilyen kerek asztalnál. A kiszolgálási módra a következő volt: amikor megkaptam a vendég azt az erőlevest vagy az előételt, nem lehetett, hogy három embernek három tányérját egyszerre viszem ki a konyhába, amiről már elfogyasztott az a vendég. Egyenként kellett minden tányért kivinni. Ezt kérték az amerikaiak. És ugye itt volt a konyha, a harmadik helyiségben volt az az asztal. Ez volt a néhez. A kubai követségem más volt, mert ugye ottan a nagykövét vagy a feleség megadta, hogy ennyi fő, ennyi óra, ez a menü, magyar szakács volt, nőszakács volt a kubaiban. Ott megtérite az ember az asztalt, letette a poharakat, a stábóbbikat, és ahogy beérkeztek a vendégek, ugye aperitifet kínáltak őket, és ezek vagy leültek vagy álltak, az már a vendégfőt fűgött. Ott a keket utána bejöttek az étterembe, és itt megkapták azt a krémlevest ugye, és akkor le lehetett rámolni egy ilyen platóra, és hogyha meg tudta fogni az a pincér, és három csészt álljal együtt el tudott vinni, akkor azt kivitte. Ott bekinálás volt. Tehát tulajdonképpen a vendég csak ült, hoztam a gombafejeket rántva, és bekináltam. Ott volt a szerviz-evőeszköz, és akkor a vendég maga szedhetett. De hogyha azt mondta, hogy adjak neki, akkor én szedtem neki, és a másik pincér meg a hátam mögött hozta a tartármártást, és az is bekinálta. És ez ment a sülttel, az akármivel. Ezt balról. És az italt ugye jobbról öntötte az ember. Ott ez volt a szabály, az amerikaiknál meg amaz. Nem tudom, ebben az amerikaiban mi volt a ráció, hogy külön kellett visszavinni a tálcát, de fásztolt volt, nagyon.

A mexikói követségén tulajdonképpen az volt, hogy a lapostányér föl volt téve, benne egy szalvétá, és a szalvétára rá kellett tenni akár azt a levest, és a kistányért, és ez egész végig ott maradt addig, míg a tészta nem jött. Az is egy más módszerű kiszolgálás volt. A szovjet követség is ugyanez volt, vagy akár a kínai követségben is ez volt, akármelyik, a kínai, a mongol, ugyanígy. Akár a lengyelek, például. Nagyon jóban voltam az attasével, ugye. Őt például már ismertem a Szigetről, az hiszem, úgy hívták, hogy Ritter, ha jól tudom. Persze mikor volt ez már, Noe idejében! Ők sokat jártak a Szigetre, akár mint vendégek, akár egyenlileg, akárhogy, és így kértek ki tulajdonképpen engem is azokra a fogadásokra. Lengyeleknél is másabb ízű volt a terítési rendszer, a kiszolgálási mód, hát megszoktuk. Megmondták, hogy ezt így, akkor úgy kellett csinálni. És én mindig így csináltam. Szóval sok ilyen érdekes dolog volt.

Amikor én tüzeltvezető lettem a Szigeten, kötetlen munkaidőben dolgoztam. A kötetlen munkaidő az volt, hogy saját magamat irányítottam: na most, kifiziam, ugye, bemész reggel nyolcra, ha van valami rendezvény, akkor reggel négyre. Kötetlen munkaidőben dolgoztam a Hotel Ifjúságban is. A Szigeten volt egy csúcsezetős. Az, akármilyen fogadás volt – nagy szakember volt –, az délelőtti tízór bejött az étterembe, és este tízig ott maradt. Legyen az karácsony, szilveszter, húsvét, akármicsoda, akkor is. Tanítottam pincéreket is, akik bejöttek pincératanulónak. Meg kellett tanítani ugye őket a rendre, a tisztaságra, a felegyelme, a szakmára. Amit én tanultam, amit én tudtam, tulajdonképpen átadtam a tanulóknak. Nekem az országban rengeteg sok tanulom van, akire büszke vagyok olyan szempontból, hogy nem vagányok, mindenki megállta a helyét, tehát akár az itálra, akár az ételre, akár a poharakra, hogy ezt a féldécit milyen pohárba, azt a tokajit milyen pohárba, azt a sört milyen pohárba, azt a húsvélt milyen tálba vagy csészébe. Azt, hogy egy Wellington-bélszín, ugye, az nagyjából hogy néz ki, azt a pincérnek tudnia kellett. Ha egy pincératanulót én megkérdé-

tem, hogy egy Wellington-szertés-karaj vagy egy Wellington-bélszín az micsoda, és azt mondta nekem, hogy gombafinzertes vajas tészta, akkor – csokolom, szervusz – tudomásul vett. Erre rá kellett tanítani őket. Persze, ettől még nem biztos, hogy jó pincér lett. Ehhez adottság is kell. És hát vagy szeretem ezt a szakmát, vagy nem, és csak kasszírozni akarok.

Mindenre meg kellett őket tanítani. Az iskolában ezt-azt tanultak, csak hát itt meg ugye majdnem azonosban el kellett magyarázni nekik mindent, és rá kellett vezetni őket a gyakorlatban. Az iskolában is csinálták, hogy főztek, terítették, kiszolgálták, de a szállódban vagy az étteremben meg kellett tanítani őket minden csínre-bínre, a szépre-jóra. Hogy a fogpiszkálót hogyan tedd az asztalra, hogy a couvert-tányért ne jobboldalt tedd, hanem bal oldalra tedd, és nem mindegy az, hogy ide teszed az asztal szélére mindjárt, hanem egy kicsit beljebb, mert ide teszed a salátát, ha kistányéron hozod azt a vegyes salátát vagy uborkasalátát. Hát ezeket mind meg kellett tanítani, és akkor ezen kívül még kellett az, hogy aki már annyira jó volt, okos volt, tudott mindent, akkor verseny volt. Verseny, benevezünk úgy a versenyre, akár vidéken, Salgótarjában, akár Pesten, a Hotel Ifjúság éttermében, akár a Palace Szállóban, akár nem tudom, hol. Terítési verseny. És akkor ugye zsűritagok voltak, zsűrielnök is volt, aki főlívizsgálta azt, hogy ez az étel forró, ez az étel hideg, ez az étel iztelen. En is ott voltam. Nekem volt egy olyan, amikor fűnn a Sváb-hegyen az Olimpia Étteremben volt egy ilyen terítési verseny. Fogast kellett szervírozni. Halat. Az volt, hogy azt hogyan kell kiszolgálni. Erre mondta a pincérgyerek, hogy nem tudom. Hát akkor, mint zsűritag, mint zsűrielnök, meg kellett mutatom ezt a közönség előtt. Ugye itt volt közönség is. Vagy a szülők, vagy mit tudom én, kik voltak, vagy a bizottság tagjai, meg kellett mutatni nekik, ugye, hogy kell kiszolgálni, hogy kell főlvágni a halat, hogyan kell tálnálni, hogyan kell mit tudom én mit csinálni. Meg lett mutavta. Ha a zsűrielnök se tudja, akkor menjen a fenébe.

Nagyon sok versenyt nyertünk akár vidéken, akár Pesten. Rengeteg sok tanulom van az országban: az egyik az Intercontinentalban vezető, a másik a Hiltonban meg a Hotel Ifjúságban. Aztán ott van a Gombás, ak a Szigeten tanulom volt, aztán a Szabadság Szállóban lett tanuló, mai nap pedig Lőrincen a Gombás étterem, egy kegyetlen nagy vendégfogó van neki. És sorolhatnám. Mind tanulom volt, és ezeket én mind bizonyítottam, hogy ezek akár könyvemben, akár újságcikkekben mondanak rólam egy-két szót. Én, annyit tudok mondani, szigorú voltam, nem vitás. Én mindenbe belekötöttem, nem olyan izével, de azt láttam és rántottam őket, hogy ezt így kell csinálni. Tiszta legyen, rendez legyen, becsültes legyen, vendéget fogadd, tilszed, kiszolgálj, úgy, ahogy kell! És meg kellett tanítani a szakmát. És büszke vagyok rá, arra, hogy ezeket mind én tanítottam.

Közben én a SZAC-nál tulajdonképpen, a Pestszentlőrinci Atlétikai Clubnál ottan mint játékos voltam, később mint vezetőségi tag, aztán vezető lettem, aztán elnök lettem, aztán elnöke lettem az öregfűtűnek is, meg mit tudom én. Úgyhogy aztán ott dolgoztam tulajdonképpen nagyon sokáig. Nagyon sokáig. Kilencvenen hagytam ott a SZAC-t, akkor leköszöntem, elég volt. A SZAC-nak különben sok szakosztálya van: labdarúgás, férfi kézilabda, azok most kerültek be az NB I-be, meg torna, karate, minden, nagyon sok jellegű sportoló vannak neki. Megmondom őszintén, nem tudom megmondani, hogy bírtam ennny sok mindent. Hadd mondjam azt, hogy akár futbaloztam, akár mint pincér tevékenykedtem, akár itt Magyarországon vagy külföldön, hogy bírtá ez a két láb, szóval nem tudom. Nem tudom, ezt így nehéz elmondani.

Például, mondjuk a Margitszigeti Nagyszállóban a Sukarnóknál külön rezidenciája volt. Szóval, külön szakkácsok, azok főztek ottan. És akkor én szolgáltam ki a Sukarnót. Nagyon rendes volt. A Nixon is nagyon rendes volt. A Szigeten nem vittük el külön a tányérokat,

mint az amerikai rezidencián, hanem ugyanúgy ezt a szokást, ami itt volt. Tulajdonképpen akár a Tito, akár a Sukarno, akár a Nixon, akárkicsoda, nem voltak ezek igényesek. Ezek megkapták azt a bizonyos ételt, ital, udvariasságot, nem tudok mit mondani. Akármelyiket mondom, akár a Sárosi Katit mondjam, vagy mit tudom én, a Hollós Lonát mondjám, hogy híres magyart is mondjak. Nem voltak ezek olyan igényesek, az én szememben. Nekem egyik külföldi vendég, se ott, se itt, nem mondta azt, hogy na ide figyeljen, vigye ezt vissza! Mert én mindig úgy vittem ki nekik. Olyan tisztán, olyan rendesen, olyan forrón, olyan hidegen, ahogy elő van írva. Amikor odamentem 1966. április elsején a Hotel Ifjúságba, akkor azt mondták, hogy te leszel a csúsvetéző. Azt mondtam, hadd kérdezsek valamit. Mert ezek az igazgató meg az áruforgalmi vezető jártak ám főiskolára, meg mindenhová. Megkérdeztem tőlük: van táblaabrosz? Nincs. Hát akkor már tárgyaltam. Van herendi tányér? Nincs. Van gyertyatartó? Nincs. Van séfing? Nincs. Hát akkor gyeteket, mert máskülönben nem tudunk elmenni se ide, se oda, se a Parlamentbe, se Havannába, ha ezek mind nincsenek! Mert táblaabrosz kell ugye arra a hosszú asztalra. Jó, nem törvény az, mert nem mindenki kapott herendi tányért, de hát a herendi tányér kell, mert az azért kiemeli a témát. Gyertyatartó kell, ugye, a két asztalra, vagy egy asztalra egy gyertyatartó gyertyával, mit tudom én, ez attól függ. Aztán beszereztek. Beszereztek, na most már akkor lehet menni, na akkor most már az enyém volt a tábla.

Volt a legutóbbi parlamenti fogadáson ezerkétszáz személy, fogadás volt, sehonnan nem kértem pincért. Innét a Körúttól egészen a túlsó feléig arafele, ugye minden helyiség be volt terítve. Állófogadásban. Pincért nem kértem. A Hotel Ifjúságban az irodai dolgozók összehívtam a főkönyvelőtől az áruforgalmi csoportvezetőig, leültemek őket: ti lesztek a pincérek. Elmondtam nekik, mi a feladatuk, mit kell csinálni, hogy kell csinálni. Az egyik, egy bérelszámoló, amikor rá a Parlamentben vagyunk, elkezd cigarettázni. Na, légy szíves, mondtam neki, ott a kocsis, menj be a szállóba, és majd holnap megbeszéljük, kés. Például. Nem akartam kérni pincért házon kívüli éttermekből, vendéglőkből, mert azt meg kellett fizetni, és ezeket a lányokat és asszonyokat ugye betanítottam, mint akkor egynapos témára, betanítottam, ezek megkapták a rendes fizetésüket, és még jól is érezték magukat, mert úgy ilyet még nem látták, ilyet még nem csináltak, satabbi. Bizonyítani tudtak.

Még egy sztorit elmondok. Nem tudom lányban volt az, amikor Bresznye Magyarországra érkezett először életében. De nem jött Budapestre, hanem három napra Gyulára vadászatra jött. És akkor ugye mentek vadászatra a Kádár meg társai, mentek vadászni, és akkor ötöle kaptam egy izét, egy ilyen szovjet órát például. Az mai napig is otthon kegyeg. Mai napig is ott van. Még egyet el kell mondani. Helsinkiben, amikor voltunk, az ottani görével fogadtunk, hogy mennyi arányérem lesz. Mi, a barátommal, a másik pincérel, azt mondtuk, hogy tizenöt arányérem lesz. Micsoda? Tizenöt arany? Tudják maguk micsoda? Ha tizenöt arányérem lesz, akkor maguk Pesten mind a ketten kapnak egy-egy rádiót. Nem anyni volt, tizenhat. És amikor vége volt az olimpiának, jöttünk hazafele, megkaptuk a telefont, hogy na, akkor tessék, Orion rádió. Mai napig is ott van. Az a nagy. Nem a macskaszemes, hanem az régi. Itt főzött vannak neki a skálák, a nevek, ahul van a kereső, és akkor az a villany izé. Megkaptuk. Tizenhat arányérem megkaptuk a rádiót. Emnyit az ajándék témáról. De pénz, én tulajdonképpen se így, se úgy, se amúgy, amikor vezető voltam, pénz nem fogadtam el. Nem is kíséreltek meg. Persze, világos, pincérként elfogadtam. De amikor már vezető voltam, akkor szó sem lehetett róla. Persze jattot én is adok. Ha mondjuk megiszok egy fröccsöt, harminckét forint egy nagyfröccs, mondjuk nyegenet adok, vagy ha úgy adódik és veszek másfél literet az, mondjuk, százyolcvan, akkor odaadom a kétszáz forintot. Megköszönik. Szóval, ma is divat ez. Aztán az egyik borozóban olyan divat is van, hogy ki-

szolgálják ugye a futó vendéget, az kér két deci bort, mit tudom én, huszonnégy forint, és ugye akkor néznek, hogy nem adok-e harminc forintot, ugye. Kinézik belőlem. Ez gusztustalan. Jó, mindenki pénzből él, de hát azért ez mégis gusztustalan, az ilyen téma.

A családommal nem találkoztam sokat, magyarul megmondva. Meg is kapom tőlük a szemrehányást, ma is. De hát először is: örültem, hogy megtartottam a munkahelyemet, örültem, hogy dolgoztam. Hát én nemigen vittem a gyereket se az orvoshoz, se az óvodába, se az iskolába, se a szülői értekezletre, se sehova se. Nem azt mondom, hogy sohase, de a nejem, ugye, a nejem volt a központ. Ő tudta, hogy miről van szó. De azért néha bedobja nekem, amikor ugye jön a zivatar, bedobja nekem, és akkor mondom neki: na és, akkor most mi van? Most mit csináljak? Kellett dolgozni. És hál' istennek, úgy jöttem el mindkét helyről, hogy utánam nem kiabáltak, hogy hopp, tetszik tartozni még, mit tudom én, tízezer forinttal. Úgy számoltunk el, úgy kalkuláltunk, úgy dolgoztunk, hogy ilyen gond ne legyen. De otthon ez felmerül, a mai napig is felmerül, de nem érdekel. Hát most meg már pláne nem érdekel! Most meg már többet is vagyok odahaza. Sok mottója volt ennek a témának, sok, bizony sok.

Nem akarok én babérokat, meg mit tudom, de hát akkor is... Hadd mondjak még egyet magamról: aki ma először elmegy az olimpiára, azt magasztalják, ugye, magyarul megmondva. És én csak annyit mondok, hogy három olimpia résztvevője voltam, és nem ismer senki sem. De én nem megyek oda kopogni, hogy ez fáj nekem. Ennyi. Azt, hogy ötvenketőben kaptam egy kormánykitüntetést, ugye elfelejtették. Nem tudom, miért felejtettek el, pedig hát biztos benne vagyok szerintem a névsorban. Nem tudom, de ez fáj nekem, ezzel nem vagyok megelégedve. Mert mi kegyetlenül sokat dolgoztunk, ugye, kegyetlen sokat, és szerettük, ezt csináltuk, de a mai napig se mondanak semmit, hogy te, hol voltál? Nem értékelik a munkámat. Senki se. Nem kell nekem, hogy pénzjutalom. Ez nagyon bánt engemet, és ezt mindenhol el tudnám mondani. Nem akarok itten izélni, de nem ismerték el a munkámat. Gondolok itt a sportra, a három olimpiára, a VIT-re vagy akármicsodára. Az ilyen témákra.

Budapest, 1999. október